

Gemeenschappelijke verklaring van de Pools-Oekraïense verzoening op de 70e verjaardag van de moorden in Wolynië, ondertekend door de voorzitters van de bisschoppen van de Rooms-katholieke en de Oekraïense Grieks-katholieke Kerk in Polen en van de Oekraïense Grieks-katholieke Kerk en de Rooms-Katholieke Kerk in de Oekraïne dd. 28 juni 2013

"Moge de zuivering van het historische geheugen van al zullen de triomf van wat verenigt in plaats van wat verdeelt zijn" (Bl. Johannes Paulus II)

Wij ontmoeten in Warschau, aan de vooravond van de viering van de 70e verjaardag van de moorden in de regio Wolynië, die een symbool is geworden van de gebeurtenissen van 11 juli 1943. Slachtoffers van misdaden en etnische zuivering waren tienduizenden onschuldige mensen, waaronder vrouwen, kinderen en oude mensen, voornamelijk Polen maar ook Oekraïners en degenen die bedreigde burens en familieleden hebben gered. Het offer van hun leven roept ons op tot bijzondere reflectie, tot vurig gebed om vergeving van zonden en vergeving en om genade in waarheid voor God en de mensen. De 70e verjaardag van de tragische gebeurtenissen is ook een mogelijkheid om aan Polen en Oekraïners te vragen een verdere stap op de weg naar broederschap te zetten, die onmogelijk is zonder echte verzoening. Hierbij helpt ook dit jaar de verjaardag van het 1025-jarig Doopsel van Rus en het eerste jaar van de voorbereiding voor de viering van 1050 jaar van het christendom in Polen. Een mens en een volk die gedoopt zijn ontvangen niet alleen vergeving van zonden en de hoop op redding, maar ook de bereidheid om te leven naar het evangelie van Jezus Christus bereid te zijn schulden te vergeven.

Wij zijn ons bewust dat alleen de waarheid ons kan bevrijden (vgl. Joh 8: 32), de waarheid die niets mooier maakt, aan niets voorbij gaat, niets verzwijgt maar leidt tot vergeving en kwijtschelding van schulden. Als kinderen van de ene Vader in de hemel richten we ons tot Zijn genade, om vergeving te vragen in de geest van de woorden van het Onze Vader: "Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren." We herinneren ons de mooie bladzijden van het naast elkaar bestaan van onze volkeren, de vreugden en de successen van de samenwerking, maar ook de misstanden die zijn gedaan in het bijzonder tijdens de Tweede Wereldoorlog en in de nasleep ervan. We weten dat de misdaden van Wolynië aan christen vraagt om ondubbelzinnig te veroordelen om om verontschuldigende vragen. Daarom menen we dat noch geweld, noch etnische zuivering nooit een manier mogen zijn om conflicten op te lossen tussen buurvölkeren of naties, en ook niet gehanteerd mogen worden als politieke, economische of religieuze rechtvaardiging.

Wij willen vandaag de vermoorde onschuldigen eer brengen, maar ook God vergeving vragen voor de misdaden, en nogmaals een beroep doen op alle Oekraïners en Polen, zowel in de Oekraïne en in Polen en elders in de wereld, om met het hart en met het verstand open te staan voor wederzijdse vergeving en verzoening.

We herinneren aan de woorden van kardinaal Lubomir Husar in 200: "sommige van de zonen en dochters van de Oekraïense Grieks-katholieke Kerk hebben kwaad berokkend - helaas, willens en wetens – jegens hun naasten van eigen volk en van andere volkeren" Als hoofd van de Grieks-katholieke Kerk, herhaal ik die woorden vandaag en vraag ik mijn Poolse Broeders excuses voor de misdaden begaan in 1943. In naam van de waarheid menen we dat onze excuses en verzoeken om vergeving vraagt om een houding van de Polen die kwaad berokkend aan Oekraïners en geweld hebben antwoorden beantwoord met geweld.

Als voorzitter van het Poolse episcopaat richt ik me tot de Oekraïense Broeders met de vraag om vergeving.

Tot op heden dragen Polen en Oekraïeners in hun geheugen pijnlijke wonden en herinneringen aan de tragedie van Wolynië. Ze zijn vooral zichtbaar in de samenleving van het huidige Oekraïne. Haar geestelijk welzijn is het allerbelangrijkste, ook voor de Rooms-katholieke kerk in de Oekraïne. Daarom, als voorzitter van de Rooms-katholieke bisschoppen van de Oekraïne, voeg ik me diep bezorgd ook bij de oproep tot verzoening. Ik hoop dat ondanks het tragische verleden het mogelijk is

tot goed nabuurschap en christelijke relatie te komen tussen Polen en Oekraïeners, samen te werken en na te denken over de toekomst.

Overeenkomstig achten we extreem nationalisme en chauvinisme verderfelijk. Dat is was in feite, naast het atheïstische en totalitaire communisme en nazisme een ideologie die in de loop van de twintigste eeuw leidde tot miljoenen doden.

Dat wat volgens sommigen toen gerechtvaardigd leek in de ogen van God, was absoluut een overtreding van Zijn geboden. In het aanschijn van de Heer, in het licht van zijn categorische gebod "Gij zult niet doden", weten we ons bitter bewust van de misdaden, want er is geen rechtvaardiging voor vijandigheid die leidt tot het plengen van het bloed van broeders..

Objectieve kennis van de feiten geven de omvang van de tragedie aan en het drama van het verleden is heden te dage steeds een dringende zaak voor historici en specialisten, omdat alleen het kennen van de historische waarheid de opgebouwde emoties kan dempen rond deze kwestie. Wij roepen de Poolse en Oekraïense wetenschappers op om verder te studeren op basis van bronnen en tot samenwerking bij het ophelderen van de omstandigheden van deze gruwelijke misdaden; ook roepen we hen op een lijst te maken van de namen van allen die hebben geleden. We zien ook de noodzaak voor een waardige herdenking van de slachtoffers op de plekken van hun hun dood en hun grootste lijden.

Wij willen u eraan herinneren dat de Poolse en Oekraïense katholieke bisschoppen in oktober 1987 het gesprek begonnen over de noodzaak tot verzoening tussen de twee kerken en naties op een bijeenkomst in Rome tijdens het vorige millennium van de doop van in Kiev. Een jaar later was er een historische liturgieviering in Jasna Góra, met deelname van kardinaal Jozef Glemp en de voorzitter van de Grieks-katholieke Kerk, kardinaal Myroslaw Lubacziwski. De millennium-viering van de Oekraïense Grieks-katholieke Kerk in Jasna Góra, de spirituele hoofdstad van Polen, was een belangrijke stap voor deze kerk die in de Sovjet-Unie werd vervolgd en verboden en die voorspellend bleek te zijn voor het bovengronds komen van de kerk.

Profetische betekenis hadden de woorden van de zalige Johannes Paulus II in Lviv in 2001: "Moge, dankzij de zuivering van het historische geheugen iedereen bereid zijn hoger te achten wat verenigt in plaats van wat verdeelt, om samen te bouwen aan een toekomst op basis van wederzijds respect, van broederschap, samenwerking en echte solidariteit".

In juni 2005 werd in Warschawa en Lviv een gezamenlijke brief aangekondigd van de Synode van de Oekraïense Grieks-katholieke Kerk en de Poolse bisschoppenconferentie. Beide partijen hanteerden de woorden: "Wij vergeven en vragen om vergeving ; dat was het fundament van de Pools-Duitse verzoening. Dit met de hoop dat het nu zou leiden tot betere resultaten in de Pools-Oekraïense relaties. Ik wens dat duizenden gelovigen dit bevestigen met een "Amen."

Vandaag brengen we eer aan de nagedachtenis van de Oekraïners en Polen die hun leven riskeerden, anderen van een dood redden of anderszins verdedigden in die tragische tijd. We bidden samen voor eeuwige vrede voor alle onschuldige slachtoffers die in 1943 overleden in Wolynië. We bidden ook voor genade voor degenen die een ideologie van geweld en haat kennen, en opdat een oorlog die allang verstreken is niet tot vandaag voortduurt in de harten van de mensen. Door na te denken over de huidige en toekomstige generaties, herhalen wij, namens onze kerken, dat haat en geweld altijd een degradatie van de mens en het volk is, en bidden we om vergeving, broederschap, mededogen, steun en liefde, als duurzaam en betrouwbaar fundament voor de cultuur van het menselijk samenleven.

We zijn ons bewust dat zonder wederzijdse verzoening, onze kerk niet geloofwaardig is bij het vervullen van haar evangelische missie, en dat zonder die verzoening er voor de mensen geen vooruitzichten voor samenwerking en ontwikkeling zijn, zowel in religieus als in politiek opzicht. Wij geloven ook dat de samenwerking van een vrij Polen en een vrij Oekraïne essentieel is, in dit deel van Europa voor vrede, religieuze vrijheid en mensenrechten. We zien ook de noodzaak voor een gezamenlijk getuigenis van Poolse en Oekraïense christenen in het verenigen van Europa. Samen

worden we geconfronteerd met de uitdagingen van de secularisatie en de pogingen het leven zo te organiseren "alsof God niet bestond". Wij zijn onderdeel van de geschiedenis van Gods liefde en - in overeenstemming met de aanmoediging van de Heilige Vader Francis - willen een schakel in de liefde in de wereld te zijn. Kerken die in martelaarschap hebben geleefd, hebben een speciale recht om Europa te herinneren aan de christelijke wortels.

Moge God de Kerk in ons land helpen en de Poolse en de Oekraïense naties om in vrede te leven en met hun spirituele rijkdom bij te dragen aan de eenheid en de toekomst van Europa!

We sturen een broederlijke groet naar onze Orthodoxe broeders, in de overtuiging dat de onderlinge samenwerking wonden heelt die een obstakel zijn niet alleen in het harmonieus samenleven van volkeren, maar in een oprechte zoektocht naar de eenheid van de kerk van Christus.

Warszawa, 28 juni 2013,

+ Jozef Michalik
Aartsbisschop van Przemyśl van de latijnse ritus.
Voorzitter van de Conferentie van het Poolse episcopaat

+ John Martyniak
Aartsbisschop en Metropoliet van Przemyśl-Warszawa

Grieks-katholieke Kerk
+ Sviatoslav Shevchuk
Groot Metropoliet en Aartsbisschop van Kiev-Halicki

Oekraïense Grieks-katholieke Kerk
+ Mieczysław Mokrzycki
Metropoliet en aartsbisschop van Lviv, latijnse ritus.

<http://www.grekokatolicy.pl/aktualnosci/polsko-ukrainska-deklaracja-o-pojednaniu.html>

(vertaald uit het Pools door Edward Skubisz)